

मा.राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर यांच्या समोरील
माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम १९(३) अंतर्गत अपील -

अपील क्रमांक १८९५/२००७

१) कु. वंदना पुंडलिक लहाने,
द्वारा के.पी लहाने, केशव नगर, वार्ड नं.१३,
हनुमान मंदीराजवळ, मो.पो.ता.जि. बुलढाणा.

अपीलकर्ता

वि रु ध्द

२) प्रथम अपीलीय अधिकारी तथा मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
जिल्हा परिषद, बुलढाणा.

३) जन माहिती अधिकारी तथा उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बालकल्याण)
जिल्हा परिषद, बुलढाणा.

उत्तरवादी

(आदेश पारित दिनांक २८.७.२००८)

नि र्ण य

अपीलकर्ता यांनी दिनांक १९.१.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे माहितीचा
अधिकार अधिनियम, २००५ चे कलम, १९ (३) अन्वये द्वितीय अपील दाखल केली आहे.
सदरच्या द्वितीय अपीलाची सुनावणी आज घेण्यात आली. अपीलकर्ता यांचे तर्फे त्यांचे पती
सुनावणीस हजर आहे. प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचे तर्फे उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी
(सामान्य) हजर आहे व कागदपत्रे दाखल केली आहे. माहिती अधिकारी, उपमुख्य कार्यकारी
अधिकारी (बालकल्याण) यांचे वतीने श्री बी.एस. परिहार, बाल विकास प्रकल्प अधिकारी,
मोताळा हे हजर आहे.

अपीलकर्ता यांनी दिनांक ५.९.२००६ रोजी सदस्य सचिव, जिल्हा निवड समिती, तथा
उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बालकल्याण) यांचेकडे खालीलप्रमाणे माहिती मागितलेली दिसून
येते. सदरची माहिती व्यक्तीशः घेणार असे नमूद केले आहे.

हव्या असलेल्या माहितीचा तपशिल : " (एक) पर्यवेक्षिका या पदाच्या निवडीबाबत. (दोन) दिनांक
३० जुलै, २००६ रोजी झालेल्या लेखी परीक्षा व १८ ऑगस्ट, २००६ रोजी झालेल्या तोंडी परीक्षा
(तीन) (i) खुल्या प्रवर्गातून /निवड करण्यात आलेल्या अर्जदाराच्या संदर्भात पुढी मुद्यांवरील

माहिती व प्रती पुरविण्याबाबत.

अ.क्रं .	परीक्षार्त्यांचे नांव	लेखी परीक्षेत मिळालेले गुण	तोंडी परीक्षेत मिळालेले गुण	संगणक परीक्षा पास असल्यामुळे मिळालेले गुण	अंशकालीन असल्यामुळे मिळालेले गुण	इतर मुद्यावर गुण दिले असल्यास त्याचा तपशिल	अनुभव असल्यास त्याचा तपशिल
----------	-----------------------	----------------------------	-----------------------------	---	----------------------------------	--	----------------------------

(ii) वरील निवड केलेल्या परीक्षार्थींच्या लेखी परीक्षेतील उत्तर पत्रिकांच्या छायाप्रती

(iii) पर्यवेक्षिका या पदाच्या भरतीबाबत शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनाबाबत सर्वशासन निर्णयाच्या व परिपत्रकाच्या छाया प्रती

(iv) कार्यालयीन टिपणीची छाया प्रत."

विहित मुदतीत माहिती उपलब्ध झाली नाही म्हणून अपीलकर्ता यांनी दिनांक २०.११.२००६ रोजी प्रथम अपीली दाखल केलेले दिसून येते.

सादरच्या प्रथम अपीलाच्या अनुषंगाने अपीलकर्ता यांना दिनांक ४.१२.२००६ रोजी आपल्या अपील अर्जाची पाहणी केली असता आपण मुळ अर्जाची छायांकित प्रत सहपत्रित केलेली होती. तरी आपला अपील अर्ज परत करण्यात येत आहे, असे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचेकरीता अपीलकर्ता यांना कळविण्यात आलेले दिसून येते. त्याप्रमाणे अपीलकर्ता यांनी दिनांक २७.१२.२००६ रोजी मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना अद्याप दिनांक २६.१२.२००६ पर्यंत कोणत्याही प्रकारची माहिती देण्यात आली नाही. अपील दाखल करुन सुध्दा एक महिना होऊनही गेला आहे, असे स्मरणपत्र पाठविलेले दिसून येते. मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचेकरीता दिनांक ८.१.२००७ रोजी उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.क.) यांना कु. वंदना लहाने यांना हवी असलेली माहिती देण्याबाबत तात्काळ कार्यवाही करुन केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल या कार्यालयास सादर करावा. विलंबास सर्वस्वी जबाबदारी आपल्या कार्यालयावर

राहील, याची गांभिर्याने दखल घेण्यात यावी. तसेच सादर माहिती कां देण्यात आली नाही याचा खुलासा करावा असे दिनांक १३.१२.२००६ चा संदर्भ देवून कळविण्यात आलेले दिसून येते.

// ३ //

त्याप्रमाणे दिनांक १६.४.२००७ रोजी उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बालकल्याण) यांनी आपण या कार्यालयास सादर केलेला आपला अर्ज या कार्यालयातील कार्यालयीन रेकार्डवर उपलब्ध नसल्याने कृपया आपण या कार्यालयास सादर केलेल्या आपल्या अर्जाची छायांकित प्रत या कार्यालयास शक्य तितक्या लवकर सादर करावी जेणेकरून आपण मागितलेली माहिती या कार्यालयास देणे शक्य होईल, असे कळविलेले दिसते. त्यानुसार दिनांक २१.४.२००७ रोजी अपीलकर्ता यांनी अर्जाची छायांकित प्रत सादर केली व ११ मे, २००७ रोजी अर्जदारास पुर्ण माहिती उपलब्ध करून दिली. त्यावर अर्जदाराची काहीही तक्रार नाही असे अर्जदाराने लिहून दिले आहे, असे दिसून येते. व तरी सुध्दा अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केले आहे.

अपीलकर्ता यांनी राज्य माहिती आयोगाकडे दिनांक २२.१.२००७ रोजी अपील दाखल केले आहे. राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील हे प्रथम अपीलाच्या निर्णयाविरुद्ध दाखल करावयाचे असते. परंतु, दिनांक ४.१२.२००६ रोजी अपीलकर्ता यांना त्यांच्या अर्जाची छायांकित प्रत प्रथम अपीलासोबत दिलेली नाही , ती द्यावी व त्याकरीता अपील अर्ज परत केला आहे असे कळविले असून सुध्दा अपीलकर्ता यानी ती प्रत दाखल केली नव्हती व उलट दिनांक २७.१२.२००६ रोजी अपील दाखल करूनही माहिती उपलब्ध झाली नाही असा आक्षेप घेणारे अर्ज प्रथम अपीलीय अधिकारी यांचेकडे दाखल केलेले दिसून येते. यावरून अपीलकर्ता यांनी पुन्हा प्रथम अपील दाखल केलेले दिसून येत नाही. मात्र, दिनांक २२.१.२००७ रोजी राज्य माहिती आयोगाकडे द्वितीय अपील दाखल केलेले दिसून येते. वास्तविक अपीलकर्ता यांनी माहिती ही व्यक्तीशः घेणार असे नमूद केले असल्यामुळे त्यांनी व्यक्तीशः ३० दिवसांत माहिती उपलब्ध करून घेण्याकरीता जन माहिती अधिकारी यांचेकडे स्वतः उपस्थित होऊन माहिती उपलब्ध करून घेणे आवश्यक असते. त्यावर अपीलकर्ता यांचे म्हणणे असे आहे की, ते लिपिक, अधिक्षक, मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना भेटले परंतु त्यांना माहिती उपलब्ध झाली नाही. याचा अर्थ अपीलकर्ता हे जन माहिती अधिकारी यांना भेटलेले दिसून येत नाही. व्यक्तीशः

माहिती घेणार असे नमूद केल्यावर व ३० दिवसांत व्यक्तीशः माहिती उपलब्ध करून न दिल्यास आक्षेप घेणारा तक्रार अर्ज हा जन माहिती अधिकारी यांचेकडे द्यावयास पाहिजे होता तोही

// ४ //

दिलेला नाही. कारण अपीलकर्ता म्हणणार की ते माहिती घेण्यासाठी गेले हाते व जन माहिती अधिकारी म्हणणार की ते माहिती घेण्यासाठी आले नाही. याबाबत आयोग कोणताही निर्णय देऊ शकत नाही व तसा लेखी आक्षेप घेणार तक्रार अर्ज हा दाखल करावयास पाहिजे, तो दाखल केलेला दिसून येत नाही. अपील अर्जासोबत सुध्दा माहितीचा अर्ज हा दिला असता तर माहिती अपीलकर्ता यांना त्याचवेळेस उपलब्ध झाली असती. परंतु, दिनांक ४.१२.२००६ च्या अर्जाप्रमाणे पुन्हा त्यांनी अपील अर्ज दिलेला दिसून येत नाही.

असे असले तरी दिनांक १६.४.२००७ च्या पत्रावरून जन माहिती अधिकारी किंवा त्या कार्यालयातील श्री बोरडे किंवा इतर अधिकारी/कर्मचारी यांनी अर्ज स्विकारण्याच्या बाबत तसेच सदरचा अर्ज हा जन माहिती अधिकारी यांचेपर्यंत पोहचण्याकरीता गलथानपणा दाखविलेला आहे त्याकरीता संबंधीत अधिकारी व कर्मचारी हे दोषी आढळून येतात. व त्याकरीता अधिनियमाचे कलम २० (१) प्रमाणे शास्तीस पात्र दिसून येतात. त्याकरीता अपीलकर्ता यांचे अपील हे अंशतः मंजूर करण्यास पात्र आहे.

अपीलकर्ता यांनी त्यांना माहिती विलंबाने उपलब्ध झाली, मानसिक त्रास झाला, मानसिक संतुलन बिघडले अशा प्रकारे आयोगापुढे युक्तिवाद केलेला आहे. परंतु अपीलकर्ता यांनी सुध्दा अधिनियमाच्या तरतूदींचे काटेकोरपणे पालन केलेले नाही व त्यामुळे अपीलकर्ता यांना त्या संदर्भात कोणत्याही प्रकारचा लाभ (relief)करीता हक्कदार नाही. जन माहिती अधिकारी यांचे अधिनियमाचे कलम २० (१) प्रमाणे म्हणणे ऐकुण घेणे बंधनकारक असते. परंतु आज ते स्वतः संधी देवूनही हजर नाही व त्यामुळे त्यांचे म्हणणे ऐकुण घेता येत नसले तरी ते शास्तीस पात्र आहे.

आदेश

१) अपीलकर्ता यांचे अपील अंशतः मंजूर करण्यात येत असून अपीलकर्ता यांच्या दिनांक ५.९.२००६ च्या अर्जाच्या संदर्भामध्ये ज्या ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांनी गलथानपणा दाखविलेला

असेल व मुदतीत माहिती उपलब्ध करून दिलेली नसेल ते सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांचे विरुद्ध मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी जबाबदारी निश्चित करून अधिनियमाचे कलम २० (१) प्रमाणे

// ५ //

त्यांचे विरुद्ध रुपये ५,०००/- (रुपये पाच हजार फक्त) शास्ती लादण्यात येत आहे. ती वसूल करून "००७०-इतर प्रशासकिक सेवा, ६०, इतर सेवा, ८००, इतर जमा रक्कमा,(१८) माहितीचा अधिकार(००७०-०१६-१)" मध्ये जमा करावी.

- २) सदरच्या निर्णयाची एक प्रत मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, बुलढाणा यांचेकडे स्वतंत्रपणे पोस्टाने कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात यावी.
- ३) निर्णयाची एक प्रत अपीलकर्ता व उत्तरवादी यांना देण्यात यावी.

दिनांक :-२८.७.२००८

(विलास पाटील)
राज्य माहिती आयुक्त,
राज्य माहिती आयोग, विदर्भ क्षेत्र, नागपूर